

Spis treści

Wykaz skrótów	15
Akty prawne	15
Inne ważne skróty	17
Wprowadzenie	19
I Część ogólna	21
1. Przedmiot opracowania	23
1.1. Zakres podmiotowy opracowania	23
1.1.1. Znaczenie i etymologia słowa „cudzoziemiec” w języku naturalnym	23
1.1.2. Definicja legalna pojęcia „cudzoziemiec”	24
1.1.3. Delimitacja definicji legalnej pojęcia „cudzoziemiec” w prawie polskim	25
1.1.3.1. Pojęcie „osoby”	25
1.1.3.2. Pojęcie „obywatelstwa”	25
1.1.4. Wieloznaczność pojęcia „cudzoziemiec” w prawoznawstwie	26
1.2. Zakres przedmiotowy opracowania	27
1.2.1. Pojęcie „zatrudnienia” na gruncie niniejszego opracowania	27
1.2.2. Pojęcie „wykonywania pracy przez cudzoziemca”	30
1.2.3. Pojęcie legalności	31
1.3. Podsumowanie	31
2. Legalność zatrudnienia cudzoziemców w ujęciu ogólnoteoretycznym	33
2.1. Modele dostępności krajowych rynków pracy dla cudzoziemców	33

2.2. Cel i miejsce regulacji zasad ograniczenia dostępu do polskiego rynku pracy z perspektywy ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (u.p.z.)	36
2.3. Legalność zatrudnienia cudzoziemców a funkcje prawa	37
2.3.1. Funkcje prawa według Lecha Morawskiego	37
2.3.1.1. Kontrola ludzkich zachowań	38
2.3.1.2. Rozdział dóbr i ciężarów	39
2.3.1.3. Regulacja konfliktów	40
2.4. Legalność zatrudnienia cudzoziemców a funkcje prawa pracy	41
2.4.1. Ochronna funkcja prawa pracy	41
2.4.2. Funkcja organizatorska prawa pracy	44
2.4.3. Funkcja rozdzielcza prawa pracy	45
2.4.4. Funkcja wychowawcza i ireniczna prawa pracy	46
2.5. Wykładnia przepisów o legalności zatrudnienia cudzoziemców	46
2.6. Podsumowanie	48
3. Konstytucyjnoprawne aspekty ograniczenia dostępu cudzoziemców do rynku pracy w świetle Konstytucji RP	51
3.1. Wolność pracy cudzoziemca w świetle art. 65 ust. 1 Konstytucji RP	51
3.2. Wolność prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie praw podmiotu powierzającego pracę	52
3.3. Ograniczenia dostępu do rynku pracy w świetle art. 37 ust. 2 w zw. z art. 31 ust. 3 Konstytucji RP	54
3.4. Zasada równości wynikająca z art. 32 Konstytucji RP	58
3.5. Podsumowanie	59
II Prawne warunki dostępu do pracy cudzoziemców na terytorium RP	61
4. Prawo do pracy na terytorium RP	63
4.1. Uwagi ogólne	63
4.2. Legalność pobytu jako warunek <i>sine qua non</i> legalnego zatrudnienia cudzoziemca	64
4.2.1. Dokument podróży	64
4.2.2. Wiza	66

4.3. Obywatelstwo polskie jako przesłanka negatywna zatrudnienia cudzoziemca	69
4.4. Kategorie cudzoziemców z perspektywy dostępu do rynku pracy	72
4.5. Kategorie cudzoziemców uprawnionych do wykonywania pracy na terytorium RP bez obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę	74
4.5.1. Osoby uprawnione do świadczenia pracy na terytorium RP w ramach swobód rynku wewnętrznego Unii Europejskiej	74
4.5.1.1. Obywatele Unii Europejskiej	74
4.5.1.2. Członkowie rodzin obywateli Unii Europejskiej	76
4.5.1.3. Obywatele państw niebędących członkami Unii Europejskiej korzystający ze swobód rynku wewnętrznego Unii	77
4.5.1.4. Pracownicy delegowani będący obywatelami państw trzecich	78
4.5.2. Cudzoziemcy korzystający z ochrony na terytorium RP	79
4.5.2.1. Status uchodźcy	79
4.5.2.2. Ochrona uzupełniająca	80
4.5.2.3. Ochrona czasowa	81
4.5.2.4. Prawo azylu	82
4.5.2.5. Zaświadczenie uprawniające do wykonywania pracy na terytorium RP	82
4.5.3. Pobyt stały i pobyt rezydenta długoterminowego Unii Europejskiej	83
4.5.4. Cudzoziemcy, których łączy związek z Narodem Polskim	84
4.5.4.1. Uprawnieni do wykonywania pracy na terytorium RP na podstawie Karty Polaka	84
4.5.4.2. Repatrianci	86
4.5.5. Cudzoziemcy – członkowie rodzin obywateli polskich	87
4.5.6. Cudzoziemcy posiadający zezwolenie na pobyt czasowy i pracę	88
4.6. Podsumowanie	90
5. Zezwolenie na pracę	91
5.1. Zakres podmiotowy obowiązku uzyskania zezwolenia na pracę ..	91
5.1.1. Zezwolenie na pracę typu A	92

5.1.2. Zezwolenie na pracę typu B	94
5.1.3. Zezwolenia na pracę typu C, D, E	97
5.2. Podmiot powierzający wykonywanie pracy cudzoziemcowi	101
5.3. Charakter prawny zezwolenia na pracę	103
5.4. Wniosek o wydanie zezwolenia na pracę	106
5.5. Treść zezwolenia na pracę	108
5.6. Okres ważności zezwolenia na pracę	110
5.7. Strona w postępowaniu o wydanie zezwolenia na pracę	111
5.8. Organ właściwy do wydania zezwolenia na pracę	111
5.9. Przesłanki wydania zezwolenia na pracę	112
5.9.1. Wynagrodzenie dla cudzoziemca, od którego jest wymagane uzyskanie zezwolenia na pracę	113
5.9.2. Test rynku pracy	114
5.9.2.1. Zwolnienie z obowiązku przeprowadzania tzw. testu rynku pracy	117
5.10. Szczególne przesłanki wydania zezwolenia na pracę	119
5.11. Odmowa wydania zezwolenia na pracę	122
5.12. Obowiązki podmiotu powierzającego pracę względem cudzoziemca	129
5.12.1. Obowiązki ukształtowania określonych warunków pracy i płacy cudzoziemca	129
5.12.1.1. Zmiana warunków pracy i płacy cudzoziemca a obowiązek uzyskania zezwolenia na pracę	130
5.12.1.2. Zmiana w ramach instytucji powierzenia innej pracy niż umówiona	130
5.12.1.3. Wypowiedzenie lub porozumienie zmieniające ...	131
5.12.1.4. Obniżenie wymiaru czasu pracy	131
5.12.1.5. Zmiana siedziby podmiotu powierzającego pracę	132
5.12.1.6. Zmiana formy prawnej świadczonej pracy	132
5.12.1.7. Obowiązek waloryzacji wynagrodzenia cudzoziemca – pracownika delegowanego	133
5.12.1.8. Obowiązek zawarcia umowy na piśmie oraz przedłożenia jej tłumaczenia na język znany cudzoziemcowi	134
5.12.1.9. Termin wykonania obowiązków	135

5.12.2. Obowiązki związane z pośrednictwem między organem właściwym do wydania zezwolenia na pracę a cudzoziemcem	136
5.12.3. Obowiązki informacyjne podmiotu powierzającego pracę cudzoziemcowi względem wojewody	137
5.13. Uchylenie zezwolenia na pracę	138
5.14. Wygaśnięcie zezwolenia na pracę	142
5.15. Konsekwencje braku spełnienia warunku określonego w art. 87 u.p.z. w trakcie wykonywania pracy na terytorium RP	143
5.16. Przedłużenie zezwolenia na pracę	144
6. Zatrudnienie na podstawie oświadczenia o zamiarze powierzenia pracy cudzoziemcowi	147
6.1. Charakter prawny oświadczenia	149
6.2. Elementy konstytutywne oświadczenia	149
6.3. Organ rejestrujący oświadczenie	151
6.4. Terminy załatwienia sprawy w postępowaniu o wpis oświadczenia	151
6.5. Decyzja o odmowie zarejestrowania oświadczenia	151
6.6. Brak obowiązku rejestracji nowego oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi	153
6.7. Obowiązki związane z wpisem oświadczenia o powierzeniu pracy cudzoziemcowi	153
6.8. Możliwość przedłużeniu legalności zatrudnienia osoby świadczącej pracę na podstawie oświadczenia	154
6.9. Podsumowanie	156
7. Zezwolenie na pracę sezonową	157
7.1. Zezwolenie na pracę a zezwolenie na pracę sezonową	159
7.2. Organ wydający zezwolenie na pracę sezonową	159
7.3. Przesłanki wydania zezwolenia na pracę sezonową	160
7.4. Procedura wydawania zezwolenia na pracę sezonową	161
7.5. Treść zezwolenia na pracę sezonową	163
7.6. Okresy ważności zezwolenia na pracę sezonową	165
7.7. Obowiązek zapewnienia zakwaterowania cudzoziemcowi	166
7.7.1. Odpowiedzialność wykroczeniowa za naruszenie obowiązku w zakresie zapewnienia zakwaterowania	168

7.8. Uchylenie zezwolenia na pracę sezonową	168
7.9. Przedłużenie zezwolenia na pracę sezonową	169
7.10. Rozszerzenie obowiązku zawarcia umowy o pracę w formie pisemnej i przedłożenia jej tłumaczenia	171
7.11. Określenie limitów wydawanych decyzji w rozporządzeniu ministra właściwego ds. pracy	171
7.12. Rejestr cudzoziemców wykonujących pracę	172
7.13. Podsumowanie	174
8. Delegowanie cudzoziemców legalnie zatrudnionych z Unii Europejskiej oraz z państw trzecich	177
8.1. Pojęcie delegowania pracowników	177
8.2. Cele dyrektyw regulujących status pracownika delegowanego ...	178
8.3. Delegowanie cudzoziemca z państwa trzeciego przez świadczeniodawcę z państwa korzystającego ze swobody świadczenia usług	181
8.4. Delegowanie cudzoziemców z państw trzecich do Unii Europejskiej	183
8.5. Transpozycja dyrektywy do polskiego porządku prawnego	184
8.5.1. Kontrola legalności pracy pracownika delegowanego na gruncie polskiej ustawy	187
8.6. Podsumowanie	193
III Powierzenie nielegalnego wykonywania pracy i jego konsekwencje	195
9. Nielegalne wykonywanie pracy przez cudzoziemca	197
9.1. Pojęcie „nielegalnego wykonywania pracy przez cudzoziemca”	197
9.2. Obowiązki pracodawcy z ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium RP (u.s.p.c.)	199
9.3. Wpływ nieuzyskania zezwolenia lub innego aktu uprawniającego do wykonywania pracy na terytorium RP przez cudzoziemca na ważność umowy zawartej z cudzoziemcem	200
9.4. Publicznoprawne sankcje za powierzenia nielegalnego wykonywania pracy	203

9.4.1. Konsekwencje nielegalnego powierzenia pracy dla cudzoziemca	203
9.4.1.1. Odpowiedzialność wykroczeniowa	203
9.4.1.2. Odpowiedzialność administracyjnoprawna	204
9.4.2. Konsekwencje nielegalnego powierzenia wykonywania pracy cudzoziemcowi względem podmiotu powierzającego pracę	208
9.4.2.1. Sankcje prawnokarne	208
9.4.2.2. Konsekwencje administracyjnoprawne	224
9.5. Odpowiedzialność prawnopracownicza i cywilna ciężąca za naruszenie przepisów o legalności zatrudnienia cudzoziemców	225
9.5.1. Odpowiedzialność oparta na przepisie ustawy o skutkach powierzania wykonywania pracy cudzoziemcom przebywającym wbrew przepisom na terytorium RP (u.s.p.c.)	225
9.5.2. Odpowiedzialność odszkodowawcza oparta na art. 88g ust. 2 u.p.z.	228
9.5.2.1. Uwagi wprowadzające	228
9.5.2.2. Zakres podmiotowy	229
9.5.2.3. Zakres przedmiotowy	229
9.5.2.4. Odpowiedzialność na zasadzie winy	230
9.5.2.5. Szkada	230
9.5.2.6. Przesłanki wyłączające odpowiedzialność	231
9.5.2.7. Charakter prawny odpowiedzialności	232
9.6. Kontrola legalności zatrudnienia cudzoziemca	233
9.6.1. Uprawnienia PIP w zakresie kontroli legalności zatrudnienia cudzoziemców	233
9.6.2. Uprawnienia Straży Granicznej	236
9.7. Podsumowanie	237
Zakończenie	241
Streszczenie	243
Bibliografia	245